

S p r á v a
o výsledkoch školskej inšpekcie

vykonanej v dňoch od 11. 02. 2013 do 12. 02. 2013 a 14. 02. 2013 v Základnej škole
Jozefa Gregora Tajovského, Gaštanová 12, Banská Bystrica

Vedúci zamestnanci kontrolovaného subjektu:

Mgr. Milan Pápay, riaditeľ školy

Mgr. Iveta Dlhošová, zástupkyňa riaditeľa školy

Zriadovateľ: mesto Banská Bystrica

V súlade s poverením na tematickú inšpekciu č. 6117/2012-2013 zo dňa 01. 02. 2013
inšpekciu vykonali:

Mgr....., školská inšpektorka – ŠIC Banská Bystrica .....

PaedDr. ...., školský inšpektor – ŠIC Banská Bystrica .....

Predmet školskej inšpekcie

Stav a úroveň školskej integrácie v základnej škole.

Zistenia a ich hodnotenie

Základné údaje

Kontrolovaný subjekt bola plnoorganizovaná základná škola s vyučovacím jazykom slovenským. Štrnásť tried navštevovalo 292 žiakov, z ktorých 20 postupovalo vo výchove a vzdelávaní formou individuálnej integrácie. Z uvedeného počtu integrovaných žiakov boli 14 žiaci s vývinovými poruchami učenia (ďalej VPU) a 6 žiaci s poruchami aktivity a pozornosti (ďalej ADD/ADHD). Ďalší 15 žiaci boli príslušným zariadením výchovného poradenstva a prevencie diagnostikovaní ako žiaci so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami (ďalej ŠVVP), ale vzhľadom na diagnostikovaný stupeň ich zdravotného znevýhodnenia v čase odborných vyšetrení im nebola odporúčaná integrácia.

Podmienky vyučovania integrovaných žiakov

Špeciálnopedagogickú starostlivosť integrovaným žiakom, poradenské služby ich zákonným zástupcom, pomoc a konzultácie triednym učiteľom pri vypracovávaní individuálnych výchovno-vzdelávacích programov (ďalej IVVP) integrovaným žiakom a učiteľom pri vypracovávaní úprav učebných osnov vyučovacích predmetov podľa odporúčaní príslušného zariadenia výchovného poradenstva a prevencie ako súčasť IVVP poskytovala školská špeciálna pedagogička. Z jej plánu práce na školský rok 2012/2013 vyplynula účinná a účelná odborná činnosť zameraná na depistáž a špeciálnopedagogickú diagnostiku integrovaných žiakov, spracovanie návrhov na rediagnostické vyšetrenie integrovaných žiakov konzultované

s príslušnými učiteľmi, prípravu podkladov na odborné vyšetrenia žiakov, u ktorých sa prejavili problémy v učení. V priebehu októbra, novembra 2012 bola jej činnosť účinne zameraná na poskytovanie špeciálnopedagogického servisu pozorovaným žiakom 2. ročníka, v decembri 2012 žiakom 1. ročníka. Priebežne poskytovala príslušným učiteľom konzultácie o zvolených postupoch a prístupoch vo výchove a vzdelávaní integrovaných žiakov, ich úspešnosti a pokroku v učení. Výsledkom efektívnej a premyslenej spolupráce školskej špeciálnej pedagogičky s príslušnými učiteľmi boli aj pracovné listy určené uvedeným žiakom. Cieľom monitorovať učenie sa integrovaných žiakov a prístupy a postupy príslušných učiteľov k nim realizovala aj pravidelnú priebežnú hospitačnú činnosť. Zistenia z nej vhodne zovšeobecňovala a ďalej využila pri poskytovaní odporúčaní, ako pracovať s konkrétnymi žiakmi vzhľadom na ich zdravotné znevýhodnenie. K úspešnosti integrovaných žiakov v procesoch učenia sa výrazne napomáhala poskytovaním individuálnej intervencie mimo ich kmeňovej triedy. Individuálnej práci so žiakmi predchádzala úzka spolupráca s učiteľmi príslušného vyučovacieho predmetu. Premyslený systém starostlivosti o integrovaných žiakov pozitívne ovplyvnila aj jej spolupráca s výchovnou poradkyňou, s ktorou spoločne riešili príčiny neúspechu žiakov vo výchove a vzdelávaní a následne ďalšie kroky a pomoc žiakom konzultovali s triednym učiteľom a zákonným zástupcom žiaka. Výchovná poradkyňa sa podieľala aj na zavádzaní prvkov programu „Škola orientovaná na dieťa“ do výchovno-vzdelávacieho procesu. Zabezpečovala dopĺňanie odbornej literatúry do knižnice zameranej aj na problematiku žiakov so ŠVVP. Pri realizácii školskej integrácie škola spolupracovala s Centrom pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie (ďalej CPPPaP) a Centrom špeciálnopedagogického poradenstva (ďalej ČŠPP) v Banskej Bystrici. Okrem uvedených školských zariadení spolupracovali aj s inými odborníkmi, napr. pediatrami.

Z dotazníka pre riaditeľa školy k školskej integrácii a z rozhovoru s ním vyplynulo, že pedagogickí zamestnanci si v uvedenej oblasti zvyšovali odbornosť. Zúčastňovali sa prednášok, seminárov a konzultácií v CPPPaP v Banskej Bystrici a oboznamovali sa s metodickými materiálmi k problematike integrácie. Okrem uvedeného škola realizovala aj interné vzdelávanie zamerané na oblasť integrácie. Informácie a metodickú pomoc poskytovala učiteľom najmä školská špeciálna pedagogička. Pravidelne ich informovala aj o zmenách v právnych predpisoch a tlačivách týkajúcich sa uvedenej oblasti.

Škola mala vhodne bezbariérový zabezpečený vchod do budovy školy, ostatné priestory vybavené plošinami a v prípade prijatia žiaka s telesným postihnutím bola vybavená aj výťahom. Úpravu podmienok integrovaným žiakom zabezpečila škola v čase vyučovania zariadením učebne na ich individuálne, resp. skupinové vyučovanie školskou špeciálnou pedagogičkou. Konkrétna úprava prostredia tried s integrovanými žiakmi nebola uvedeným žiakom odporúčaná, okrem odporúčania zriadiť a efektívne využívať relaxačné miesto vo výchove a vzdelávaní žiakov s ADD, ADHD poruchami, čo škola zabezpečila. Umiestnenie integrovaných žiakov v triedach vzhľadom na ich zdravotné znevýhodnenie bolo vhodné. Sedeli väčšinou v prvých laviciach so spolužiakom, ktorý im bol ochotný pomáhať.

Príslušné zariadenia výchovného poradenstva a prevencie odporúčali integrovaným žiakom využívať počas učebnej činnosti kompenzačné alebo špeciálne učebné pomôcky (napr. slovník anglického a nemeckého jazyka, kartičky s novými pojmami na fixáciu učiva, gramatické tabuľky vybraných slov, slovných druhov, Pravidlá slovenského pravopisu, kartičky so slovami na utvrdzovanie pravopisu vybraných slov, tabuľky na násobenie, tabuľky so vzorcami, kalkulačku, názorný obrázkový materiál a iné). Učitelia zabezpečovali integrovaným žiakom rozmnožovacou technikou vopred pripravené pracovné listy podľa potreby aj s diferencovanými úlohami a špeciálne upravené učebné texty.

Individuálne integrovaní žiaci boli v 8 triedach, z toho v 2 triedach po 1 žiakovi, v 1 triede 2 žiaci, v 4 triedach boli 3 žiaci a v 1 triede 4. Celkový počet žiakov v triede vzhľadom na počet začlenených žiakov so ŠVVP bol v súlade s príslušným právnym predpisom.

Individuálny výchovno-vzdelávací program a ďalšia dokumentácia integrovaných žiakov

Individuálny výchovno-vzdelávací program bol vypracovaný všetkým integrovaným žiakom. Na jeho tvorbe sa podieľala v súlade s príslušnými právnymi predpismi najväčšou mierou školská špeciálna pedagogička v spolupráci s príslušnými triednymi učiteľmi. Súčasťou IVVP boli úpravy učebných osnov vyučovacích predmetov podľa odporúčaní zariadení výchovného poradenstva a prevencie, aktuálne vypracované na školský rok 2012/2013. Uvedené úpravy boli výsledkom účinnej spolupráce školskej špeciálnej pedagogičky a učiteľov príslušných vyučovacích predmetov. Jedenástim žiakom obsahovo upravili 3 vyučovacie predmety: slovenský jazyk a literatúru, anglický a nemecký jazyk, dvom z nich aj matematiku, 9 žiakom slovenský jazyk a literatúru a anglický jazyk. Výrazným pozitívom IVVP bolo, že okrem obsahových úprav určených predmetov obsahovali aj špecifiká týkajúce sa prístupov, postupov, foriem overovania vedomostí a hodnotenia výsledkov učebnej činnosti žiakov spoločné pre všetky vyučovacie predmety. Individuálne výchovno-vzdelávacie programy obsahovali potrebné základné informácie o žiakoch so zdravotným znevýhodnením a informácie o vplyve diagnózy na ich procesy učenia sa. Školská špeciálna pedagogička ich spolu s triednymi učiteľmi priebežne doplňala a na príslušný školský rok vhodne aktualizovala.

Výchova a vzdelávanie žiakov so ŠVVP formou individuálnej integrácie boli realizované na základe preukázateľnej písomnej žiadosti a informovaného súhlasu zákonných zástupcov. Žiakom bol vyplnený návrh na prijatie žiaka so ŠVVP do základnej školy, ktorého súčasťou bolo vyjadrenie príslušného zariadenia výchovného poradenstva a prevencie k školskej integrácii. Ďalšiu dokumentáciu žiakov tvorili správy z odborných vyšetrení, psychologického a špeciálnopedagogického, žiakov s ADD/ADHD aj závery odborného neurologického, resp. pedopsychiatrického vyšetrenia. Príslušná dokumentácia bola vedená na predpísaných tlačivách. Odpis textu doložky vysvedčenia o vzdelávaní žiakov ako integrovaných postupujúcich podľa IVVP bol uvedený v triednych výkazoch v súlade s príslušným právnym predpisom, vhodne rozšírený o informáciu, v ktorých predmetoch bol IVVP uplatňovaný. Integrovaní žiaci boli diagnostikovaní zariadením výchovného poradenstva a prevencie zaradenom do siete škôl a školských zariadení SR so zákonnou príslušnosťou k jednotlivým cieľovým skupinám žiakov. Východiskom IVVP a úprav učebných osnov jednotlivých vyučovacích predmetov boli odporúčania zariadení výchovného poradenstva a prevencie a príslušné štátne vzdelávacie programy.

Organizácia vyučovania integrovaných žiakov

Do obsahu vzdelávania integrovaných žiakov nebol zatiaľ zaradený žiadny špecifický predmet z dôvodu nutnosti kompenzovať ich zdravotné znevýhodnenie. Ich výchovu a vzdelávanie realizovala škola v kmeňových triedach a podľa rozvrhu školskej špeciálnej pedagogičky aj v učebni určenej na individuálne, resp. skupinové vyučovanie. Nikto z integrovaných žiakov nebol oslobodený od vyučovania niektorého predmetu, ani od povinnosti dochádzať do školy.

Riaditeľ školy na základe písomného vyžiadania riaditeľov príslušných škôl zaslal fotokópiu dokumentácie 5 integrovaných žiakov po ich prijatí do iných škôl.

Škola vytvárala aj ďalšie vhodné individuálne podmienky žiačke 2. ročníka, integrovanej z dôvodu VPU a ADD/ADHD. Školská špeciálna pedagogička za asistencie canisterapeutky jej spoločne poskytovali pomoc pri odstraňovaní adaptačných bariér. Osem integrovaných žiakov sa aktívne zapojilo aj do výtvarnej súťaže s tematikou moje mesto.

Výchovno-vzdelávací proces s integrovanými žiakmi

Hospitácie sa uskutočnili celkovo na 6 vyučovacích hodinách, z toho na 1. stupni 1 (anglický jazyk), na 2. stupni 3 (slovenský jazyk a literatúra, matematika) a 2 v učebni školskej špeciálnej pedagogičky pri poskytovaní individuálnej intervencie integrovaným

žiakom v slovenskom jazyku a literatúre. Výchovno-vzdelávací proces bol realizovaný okrem 2 v klasických učebniach. Počas vyučovania boli žiaci zapojení do riešenia spoločných i diferencovaných úloh. Počas učebnej činnosti reagovali zväčša rýchlo, úlohy vyriešili väčšinou správne. Učitelia im poskytovali potrebnú individuálnu pomoc, overovali si pochopenie podstaty učiva, povzbudzovali ich, hodnotili pochvalou a vyjadrovali očakávanie pozitívneho výsledku učebnej činnosti. Okrem uvedeného učiteľa vhodne poskytovali integrovaným žiakom dostatočný čas na verbálne vyjadrenie odpovede. Overovanie postupov žiakov v riešení úloh realizovali pravidelnou spätnou väzbou. Dokázali empaticky vystihnúť momentálnu potrebu aktivizácie žiaka s klesajúcou pozornosťou a vhodne ho opätovne zapojiť do zmysluplnej činnosti. Povzbudzovanie a pochvala zo strany učiteľov pôsobili na žiakov motivačne, čo sa prejavilo ich aktívnym záujmom o učenie. Úlohy riešili pomocou vhodných špeciálnych učebných pomôcok, napr. pracovnými listami s diferencovanými úlohami. V matematike použili špeciálne pripravený pracovný list k „Valentínovi“, ktorý mali žiaci so ŠVVP obsahovo i graficky upravený. V nakreslených srdiečkach mali zadané menej náročné úlohy na určovanie percent základu a mali možnosť využiť aj kompenzačnú pomôcku, kalkulačku. V slovenskom jazyku a literatúre riešili rovnaké úlohy ako ostatní žiaci, ale učiteľka 2 žiakom pripravila kartičky s pojmi, ktoré im napomáhali úlohy riešiť väčšinou úspešne. Pozitívny postoj učiteľov i spolužiakov k integrovaným žiakom, prejavy tolerancie, empatie spoluvytvárali a podporovali priaznivú pracovnú atmosféru v triedach v čase vyučovania.

Odbornú činnosť z hľadiska vyučovania špecifických predmetov z dôvodu kompenzovať dôsledky postihnutia integrovaných žiakov škola zatiaľ nerealizovala, ale od školského roku 2013/2014 má v pláne zaviesť vyučovanie špecifického predmetu – rozvoj špecifických funkcií. Žiaci na základe monitorovania problémov v učení školskou špeciálnou pedagogičkou v spolupráci s triednymi učiteľmi a zákonnými zástupcami žiakov navštevovali zariadenie výchovného poradenstva a prevencie z dôvodu diagnostického alebo reidiagnostického vyšetrenia s cieľom posúdenia aktuálneho zdravotného stavu a odporúčania ďalších postupov v ich výchove a vzdelávaní. Výchovná poradkyňa mala stanovené konzultačné hodiny, rovnako i školská špeciálna pedagogička. Preukázateľne poskytovali pomoc žiakom, konzultácie zákonným zástupcom žiakov a učiteľom. Školská špeciálna pedagogička sa podieľala priamo na edukácii integrovaných žiakov, realizovala reedukačné cvičenia s cieľom rozvíjať oslabené špecifické funkcie žiakov a monitorovala psychický vývin žiakov so zdravotným znevýhodnením. Vhodné špeciálno-pedagogické postupy využila počas individuálneho vyučovania integrovaných žiakov mimo ich kmeňových tried. Viacnásobným opakovaním vhodných postupov, využitím špeciálnych učebných pomôcok vrátane pracovných listov si žiaci precvičovali a utvrdzovali správne kroky v riešení úloh. Dokázala vytvoriť príjemnú pracovnú atmosféru, vhodne žiakov slovne pochváliť, povzbudiť a motivovať. Žiaci pracovali aktívne, prejavovali záujem o učenie, boli snaživí, chceli dosiahnuť čo najlepší výkon.

Záver

Silnou stránkou školskej integrácie bolo vytvorenie premysleného systému poskytovania špeciálnopedagogickej starostlivosti integrovaným žiakom spočívajúceho v úzkej kooperácii školskej špeciálnej pedagogičky s triednymi a ďalšími vyučujúcimi a výchovnou poradkyňou školy. Stav a úroveň uvedenej oblasti pozitívne ovplyvnilo vedenie príslušnej dokumentácie ako východiska výchovy a vzdelávania integrovaných žiakov, vhodná aktualizácia IVVP na príslušný školský rok. Poskytnutá pomoc a účinná spolupráca školskej špeciálnej pedagogičky s vedením školy, výchovnou poradkyňou, triednymi a ostatnými učiteľmi pozitívne ovplyvnili stav a úroveň školskej integrácie v základnej škole.

Zamestnanci, ktorých sa príslušné inšpekčné zistenia týkajú, boli s výsledkami a závermi oboznámení.

Písomné materiály použité pri inšpekčnej činnosti: ďalšia dokumentácia integrovaných žiakov so ŠVVP; rozvrh hodín tried s integrovanými žiakmi; triedne knihy; klasifikačné záznamy; triedne výkazy; plán práce výchovnej poradkyne a školskej špeciálnej pedagogičky na školský rok 2012/2013; plán vnútroškolskej kontroly a hospitačnej činnosti na školský rok 2012/2013; informačný dotazník pre riaditeľa školy k školskej integrácii.

Správu o výsledkoch školskej inšpekcie vyhotovila:

Mgr....., školská inšpektorka

dňa: 21. 02. 2013

Na prerokovaní správy o výsledkoch **školskej inšpekcie** sa zúčastnili:

a) za Štátnu školskú inšpekciu – Školské inšpekčné centrum Banská Bystrica

Mgr. .

b) za kontrolovaný subjekt zodpovedný vedúci zamestnanec

Mgr. Milan Pápay

Na základe zistení a ich hodnotení uvedených v správe o výsledkoch školskej inšpekcie Štátna školská inšpekcia voči vedúcemu zamestnancovi kontrolovaného subjektu uplatňuje tieto opatrenia:

1) odporúča

- zaradiť do obsahu výchovy a vzdelávania integrovaných žiakov špecifický vyučovací predmet rozvíjanie špecifických funkcií, zameraný na rozvoj a stimuláciu taktilného, kinestetického, sluchového a zrakového vnímania, priestorovej orientácie, motorických a matematických schopností žiakov s VPU vzhľadom na možnosť vyučovania predmetu školskou špeciálnou pedagogičkou.

Prerokovanie správy o výsledkoch školskej inšpekcie potvrdzujú dňa 26. 02. 2013
v Banskej Bystrici:

a) za Štátnu školskú inšpekciu – Školské inšpekčné centrum Banská Bystrica

Mgr. . . . . .

b) za kontrolovaný subjekt zodpovedný vedúci zamestnanec

Mgr. Milan Pápay . . . . .

Vyjadrenie vedúceho zamestnanca kontrolovaného subjektu a zamestnancov, ktorých sa zistenia týkajú (vedúci zamestnanec môže zaslať písomné vyjadrenie k obsahu správy do 5 dní od prerokovania):

Mgr. Milan Pápay, riaditeľ školy

.....

Stanovisko školského inšpektora k vyjadreniu:

Mgr. _____, školská inšpektorka

.....

Na vedomie: úsek inšpekčnej činnosti